

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์

ที่ นศ. ๘๒๐๐๑ / ๑๕๑๐

วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๗

เรื่อง รายงาน “โครงการอบรมสัมมนาและทัศนศึกษาดูงานคณะกรรมการศูนย์บริการฯ/ผู้นำเกษตรกร”

เรียน นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์

๑. เรื่องเดิม

ตามที่สำนักงานปลัด ได้จัดทำโครงการ “โครงการอบรมสัมมนาและทัศนศึกษาดูงานคณะกรรมการศูนย์บริการฯ/ผู้นำเกษตรกร มีวัตถุประสงค์มีวัตถุประสงค์เพื่อเทิดทูนและพิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ คณะกรรมการศูนย์ฯและผู้เข้ารับการอบรมได้รับการพัฒนาความรู้และความเข้าใจ ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลักการและประสบการณ์ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับพัฒนาตามแนวพระราชดำริและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องนี้ และความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับการศึกษาดูงานให้ดียิ่งขึ้น เสริมสร้างและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้และการขับเคลื่อนการพัฒนาตามแนวพระราชดำริและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อสนับสนุนการดำเนินการกิจกรรมตามยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์ ระหว่างวันที่ ๒๘ - ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗ โดยมีผู้เข้ารับการอบรมจำนวน ๒๘ คน นั้น

๒. ข้อเท็จจริง

บัดนี้ส่วนสำนักงานปลัด ได้ดำเนินโครงการดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานโครงการอบรมสัมมนาและทัศนศึกษาดูงานคณะกรรมการศูนย์บริการฯ/ผู้นำเกษตรกร ดังต่อไปนี้

วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๗ อบรมพร้อมศึกษาดูงาน ณ บ้านสวนน้องแก้วตา เกษตรอินทรีย์ บรรยายโดย นายณิ นิลละอ อ บ้านสวนน้องแก้วตา เน้นการทำเกษตรอินทรีย์ ปลอดภัย ไร้สาร ซึ่งความจริงจะทำให้กินเอง ๓ คน พ่อ แม่ ลูก การทำเกษตรอินทรีย์ต้องดูแลทุกอย่าง ต้องดูแลสุขภาพภูมิอากาศ เพราะเราไม่ได้ทำแบบโรงเรือนจะปลูกแบบธรรมชาติ พื้นที่บริเวณนี้เมื่อก่อนจะเป็นนาทั้งหมด จนไปถึงทุ่งนาหมื่นศรี หรือนาหลวง สมัยก่อนเขาทำนาเพื่อส่งให้เมืองนคร (นครศรีธรรมราช) นครศรีเป็นเมืองเก่า ทุ่งนาหมื่นศรี มีประวัติความเป็นมา เขาข้างห้ายก็มีประวัติความเป็นมา ก่อนที่จะมีการบูรณพระธาตุนคร จะมีการยกทัพมาพักที่นี้ ก่อนจะเคลื่อนทัพไปนคร ไปร่วมทำบุญ ซึ่ง พื้นที่ตรงนี้เป็นพื้นที่ขับน้ำจากเหนือหมู่บ้านลงไปทุ่งนาหมื่นศรี

เมื่อก่อนได้ทำงานอยู่ที่กรุงเทพฯ และย้ายกลับมาอยู่บ้านเมื่อปี ๒๕๕๘ ได้มาสานต่อกิจการของครอบครัว ซึ่ง ได้แก่การปลูกผัก ทำสวน และก็มีพริกไทยที่เป็นสายพันธุ์ดั้งเดิมของตรง เรียกว่าพันธุ์พื้นเมือง มีการปลูกกันมาไม่ต่ำกว่า ๘๐ ปี ปลูกมาสมัย ปู่-ย่า พ่อ-แม่ และต่อมายังรุ่นผมในปัจจุบันนี้ พอมาถึงรุ่นปัจจุบัน จะเป็นว่าเป็นพริกไทยไม่ขึ้นค้ำเป็นพริกไทยทรงพุ่ม ซึ่งได้ทำกิ่งพันธุ์ใหม่ขึ้นมาแต่ยังคงใช้พริกดั้งเดิม แต่มาทำเป็นลักษณะทรงพุ่ม พอเป็นทรงพุ่มการเก็บเกี่ยวผลผลิตง่ายและสะดวก การดูแลง่าย สามารถปลูกใส่ช่องใส่กระถางหรือภาชนะ สามารถปลูกแซมร่องสวนก็ได้ พอทำแบบนี้ก็ได้ผลผลิตเกินคาด เพราะพริกไทยให้ผลผลิตตลอดทั้งปี ซึ่งพริกไทยปกติจะให้ผลผลิตปีละครั้ง พริกไทยพุ่มจะทำโดยการเสียบยอด

ระยะปลูกพริกไทยโดยทั่วไปใช้ระยะ ๒.๒๐ - ๒.๕๐ เมตร ระหว่างแถวสามารถชมพริกไทยพุ่มลงได้ พริกไทยไม่ชอบแดดจัด ควรมีต้นไม้ให้ร่มเงาบ้าง หากไม่มีต้นไม้ควรใช้ซาแลน ๖๐ % ช่วยพรางแสง

การเสียบยอด ต้นตอจะใช้ต้นโคโลมินัม ซึ่งต้นโคโลมินัมระบบรากจะดี ลักษณะคล้ายต้นโกงกาง มีระบบรากอากาศออกมาค้ำยัน รากดี หายอาหารเก่ง ต้านทานโรคได้สูง อยู่ในสภาพพื้นที่ลุ่มมีน้ำขังแต่ไม่ใช่ขังถาวร สามารถอยู่ได้ น้ำน้อยก็อยู่ได้ ใช้ต้นโคโลมินัมเป็นต้นตอและนำพริกไทยมาเสียบยอด

การทำพริกไทยเสียบยอดแบบทรงพุ่มกลับลักษณะแบบเลื่อยดั้งเดิม จะมีความแตกต่างกัน ซึ่งการทำนั้นจะต้องนำต้นตอคือ โคโลมินัมมาทำการปักชำก่อน เมื่อนำมาปักชำประมาณ ๑ - ๒ เดือน การเสียบยอดให้ตัดข้อบนให้ขาด เอาใบออกให้หมดแล้วผ่ากลางลำต้นยาว ๓-๔ ซม. แล้วเลือกกิ่งพริกไทยที่ไม่อ่อนไม่แก่เกินไป (เพสลาด) ประมาณ ๔-๕ ข้อ หากต้องการให้เลื่อยก็เลือกไหลมาเสียบยอด หากต้องการให้เป็นพุ่มให้เลือกเอากิ่งมาเสียบ(กิ่งที่แตกออกจากไหล หรือที่เรียก ขาค่าง) มาปาดเป็นรูปลิ้มแล้วเสียบลงไปบนต้นตอที่ผ่าไว้ หากกิ่งพันธุ์มีขนาดไม่เท่าต้นตอก็ให้ขอบด้านใดด้านหนึ่งชิดสนิทกัน หลังจากนั้นพันด้วยพลาสติกใสจากล่างขึ้นไปข้างบน และพันจากบนลงล่างอีกครั้ง

คุณสมบัติของพริกไทยพันธุ์ปะเหลียน คือ มีความเผ็ด ความหอมเป็นพิเศษ มีธาตุอาหารสูงช่วยระบบในร่างกาย เกี่ยวกับเลือดได้ดี จากงานวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่ามีสารช่วยสลายลิ่มเลือดในสมอง ซึ่งในพริกไทยสายพันธุ์อื่นจะไม่มีสารตัวนี้ พริกไทยพันธุ์ปะเหลียนมีคุณค่าทางโภชนาการสูง

การปลูกพริกไทยพุ่ม หากปลูกในกระถางหรือภาชนะ หัวใจสำคัญคือการทำดินให้มีลักษณะโปร่ง การผสมดินใช้สูตร

ปุ๋ยหมัก ๑ ส่วน (ควรเป็นปุ๋ยคอกที่แห้ง+เศษหญ้า หรือใบไม้ เศษพืชต่างๆใช้ได้หมด ผสมให้เข้ากันรดด้วยน้ำหมัก ที่สวนใช้น้ำหมักหมักกล้วย)

แกลบ ๑ ส่วน (ควรเป็นแกลบเก่า แกลบดิบก็สามารถใช้ได้)

ดิน ๑ ส่วน

ผสมให้เข้ากัน แล้วหมักไว้ ๑ เดือนก็สามารถนำมาใช้ได้ และเมื่อดินยุบตัวการเติมครั้งต่อไปให้ใช้ปุ๋ยคอก+แกลบ เติมลงไป อย่าเติมดินลงไป

การทำน้ำหมักหมักกล้วย

- ควรเป็นกล้วยน้ำว้า ซึ่งหน่อสูงประมาณ ๑.๕ เมตร ควรเก็บตอนเช้ามีด ไม่มีแสง เพราะเมื่อมีแสงจุลินทรีย์ที่อยู่ในหมักกล้วยจะลงดิน ทำให้ที่หมักกล้วยมีจุลินทรีย์อยู่น้อย นำมาประมาณ ๒-๓ หน่อ เอามาทั้งราก (เหง้า) ตัดใบออก ไม่ต้องล้างเพียงเอาเศษดินออก นำมาหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ

- กากน้ำตาล ๑-๑.๕ ลิตร (หรือน้ำตาลอ้อยที่กินกับกาแฟ ๑ กิโลกรัม)

- นมเปรี้ยว (ยาคูลต์) ๒ ขวด

- น้ำ ๑ ถัง ควรเป็นน้ำจากธรรมชาติ เพราะจะมีจุลินทรีย์อยู่

นำส่วนผสมมาผสมให้เข้ากันเติมน้ำให้จมนหมักกล้วย ปิดฝา แล้วเปิดคนทุกวัน จะสังเกตเห็นว่าน้ำหมักจะมีการฟุ้งขึ้นมา เมื่อครบ ๗ วัน สามารถนำไปใช้ได้

การใช้ต้องผสมน้ำ หากต้องการรดดิน ใช้อัตราส่วน ๑ : ๕๐ หรือ ๑ : ๓๐ ต้นไม้ใช้ ๑ : ๒๐๐ หรือ ๑ : ๕๐๐ แต่ไม่ควรต่ำกว่า ๒๐๐ รดบ่อยๆทำให้ดินดี

พริกไทยส่วนใหญ่ จะใช้ประโยชน์จากเมล็ดข้างใน แต่พริกไทยปะเหลียนสามารถใช้ได้หมดทั้งข้อตั้งแต่ก้านข้อ ซึ่งจะมีคุณสมบัติเหมือนกันกับตัวพริกไทย ดังนั้นเราไม่ควรทิ้งก้านข้อ เราสามารถนำมามากแห้งทำเป็นชาได้ พริกไทยดำ ขาว แดง คือพริกไทยสายพันธุ์เดียวกันขึ้นอยู่กับวิธีการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวควรเก็บเกี่ยวเมื่อแก่จัด คือ มีเมล็ดสีแดงประมาณ ๑ - ๒ เมล็ด ตากแดดให้แห้ง ๖๐ - ๗๐ % (ควรแกะเมล็ด

ออกก่อนตาก) จากนั้นเอามาล้างทำความสะอาดสัก ๒ น้ำ เติมเกลือให้เค็มนิดๆ เพื่อกำจัดเชื้อรา จะทำให้
เมล็ดใสขึ้น แล้วทำการตากให้แห้งสนิท พริกไทยในสวนจะขายกิโลกรัมละ ๕๐๐ บาท ส่งจำหน่ายทั่วประเทศ

วิสาหกิจชุมชนผ้าทอนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

บรรยายโดยคุณป้าอรอบ เรื่องสังข์ ประธานวิสาหกิจชุมชนผ้าทอนาหมื่นศรี ให้ข้อมูลว่า ตำบลนาหมื่นศรี มีภูมิประเทศเป็นที่ราบตอนลูกฟูก ทำสวนยางพาราและปลูกข้าว ชุมชนเป็นไทยพุทธ มีความผูกพันกับวัด มโนราห์ ลิเกป่า ผ้าทอ และเพลงกล่อมลูก ในอดีตคนนาหมื่นศรีปลูกฝ้าย ปั่นฝ้าย ย้อมสี และทอผ้าเอง จนถึงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ โรงงานทอผ้าเกิดขึ้นจำนวนมาก ก็ทอผ้าก็ค่อย ๆ ถูกทิ้งร้าง

พ.ศ. ๒๕๖๒ มีการจัดแสดงผ้าลายดั้งเดิมและการประยุกต์ใช้ในรูปแบบใหม่ที่ศูนย์เรียนรู้ชุมชนนาหมื่นศรี โดยกลุ่มเซ็นทรัลให้การสนับสนุน ส่งผลให้ลายผ้ามรดกจากอดีต กลับมีชีวิตขึ้นอีกครั้ง

ผ้าทอนาหมื่นศรี แบ่งตามโครงสร้างผืนผ้าไม้ ๓ ชนิด

ผ้าพื้น ใช้ด้ายยืนสีเดียว มีทั้งสีเรียบและสีเหลือบ เช่น ผ้าทางกระรอก

ผ้าตา ใช้ด้ายยืนสลับกันตั้งแต่สองสีขึ้นไปเช่น ลายตาสมุก

ผ้ายกดอก สร้างลวดลายโดยการสร้างด้ายพุ่ง มีความซับซ้อน จำนวนตะกอ (เขา) มาก ลายดั้งเดิม เช่น ลายลูกแก้ว ลายแก้วชิงดวง ลายราชวัตร ลายสร้างสรรค์ใหม่ ๆ เช่น ลายท่ายมั่งคุด ลายเม็ดแดง ลายตัวหนังสือ

ผ้าทอนาหมื่นศรี หากแบ่งตามวิธีทอ ได้ ๒ ลักษณะ

ผ้าลายมรดก ทอด้วยทูกหรือที่พื้นบ้านตามจินตนาการเฉพาะตน

ผ้าลายพัฒนา ทอด้วยที่กระตุก ตามที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมมาสอน มีการสร้างลายใหม่ ต่อเนื่อง ทอผืนใหญ่ ทำได้เร็ว เหมาะใช้ตัดเสื้อผ้าและแปรรูปเป็นสิ่งของ เช่น ถุง กระเป๋า พ.ศ. ๒๕๔๕ และ ๒๕๔๙ กลุ่มทอผ้าทำงานวิจัยได้รับผ้าสะสมจากชุมชน พบลายผ้ามรดกที่ชัดเจน จนสามารถเก็บลายทอขึ้นใหม่ได้มากกว่า ๓๐ ลาย แบ่งเป็นกลุ่ม เช่น ลายลูกแก้ว (ลายพื้นฐาน) ลายลูกแก้วประสม (พัฒนาการลายลูกแก้วที่ซับซ้อนขึ้น) ลายพรรณไม้ ลายผลไม้ ลายสร้างสรรค์ชั้นสูง ลายจินตนาการตามช่างทอ ลายผ้าร่วมวัฒนธรรมถิ่นอื่นและลายตาราง (ผ้าตา ที่มักใช้เป็นผ้าถุง)

วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๗

วิทยากรชุมชนผ้าบาติก อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง บรรยายโดย คุณจิรวดี พุดเพราะ ประธานกลุ่ม

“กลุ่มสตรีบาติกบ้านพรูจูด” ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด ๑๕ คน ได้พัฒนาลายผ้าบาติกให้นักท่องเที่ยวได้มาทดลองเขียนเทียน มาเรียนรู้การลงสีผ้าบาติก ด้วยลายอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน นั่นก็คือ ลายครอบครัวปลาพะยูน เพื่อสร้างการตระหนักรู้ให้กับสังคมภายนอก ถึงภาวะเสี่ยงใกล้สูญพันธุ์ของสัตว์น้ำน่ารักประจำท้องทะเลตรัง ที่ยังคงหลงเหลืออยู่เพียงไม่กี่ร้อยตัว พร้อมนำเอาธรรมชาติใกล้ตัวมาเป็นลวดลายสีบนผืนผ้าของท้องทะเล ได้แก่ กุ้ง หอย ปู ปลา เพื่อเติมสีสันเพิ่มมูลค่าสินค้าชุมชน ส่วนนักท่องเที่ยวสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นไปตัดเป็นเสื้อ ผ้ามาน ผ้าปูโต๊ะ ผ้าเช็ดหน้า และนักท่องเที่ยวยังสามารถสรรค์สร้างผ้าบาติกของตนเองด้วยการลงสีอย่างตามใจ ตามแบบของตัวเอง หรือลวดลายตามที่ต้องการ โดยการเปิดพื้นที่ให้กลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทดลองทำผ้าบาติกด้วยตัวเอง โดยมีสมาชิกกลุ่มฯคอยแนะนำการลงสีหนักเบาให้พอดีกับพื้นที่หรือขนาดของผ้า ซึ่งผ้าที่ผ่านกระบวนการเสร็จสมบูรณ์ ก็จะเป็นของนักท่องเที่ยวไว้เป็นที่ระลึก

วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในงานบาติก ได้แก่

ก่อนการปฏิบัติงานควรเตรียมเครื่องมือและวัสดุในการทำงานไว้ให้พร้อม เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานและช่วยให้สร้างสรรค์ผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑. ผ้า ผ้าที่ใช้ทำผ้าบาติกควรเป็นผ้าที่ทอจากเส้นใยธรรมชาติและมีเนื้อบาง ในปัจจุบันนิยมใช้ทั้งผ้าชนิดเนื้อบางจนถึงเนื้อหนาขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ทำ ได้แก่ ผ้าซันฟอร์ด ผ้าลินิน ผ้าไหม ผ้าแพรเอี๊ยม เป็นต้น ซึ่งที่กลุ่มจะใช้ผ้ามีสลิน

๒. สี สีที่ใช้ในงานบาติกมีหลายชนิด ที่นิยมใช้ในปัจจุบันเป็นสีย้อมผ้าประเภทย้อมเย็นละลายน้ำได้ และมองเห็นสีโดยตรง โดยมากมักจะอยู่ในกลุ่มสีรีแอคทีฟเนื่องจากใช้สะดวกและมีกระบวนการไม่ยุ่งยาก

๓. เทียน เทียนที่ใช้เขียนผ้าประกอบด้วยขี้ผึ้งมากเทียนจะเหนียว ถ้าผสมพาราฟินมากเทียนจะเปราะหรืออาจใช้เทียนผสมสำเร็จที่มีจำหน่ายอยู่ทั่วไปก็ได้

๔. ปากกาเขียนเทียน (JANTING) เป็นเครื่องมือสำหรับใช้เขียนลวดลายเทียนลงบนผ้า มีขนาดแตกต่างกันทั้งเส้นเล็กเส้นกลาง และเส้นใหญ่หรืออาจใช้ปรอทเหล็กเกอร์แบ่งเป็นซีกๆ จุ่มเทียนเขียนลายบนผ้าก็ได้ แต่วิธีนี้ใช้ได้เส้นใหญ่ไม่สามารถเขียนลายที่ละเอียดได้

๕. กรอบไม้ เป็นกรอบไม้สี่เหลี่ยมมีหลายลักษณะ ใช้สำหรับขึงผ้าในเวลาเขียนผ้าในเวลาเขียนเทียน

๖. พู่กัน พู่กันสำหรับระบายสีใช้ได้ทั้งชนิดกลมและชนิดแบนควรเตรียมไว้หลายขนาด

๗. ภาชนะผสมสี อาจใช้ถ้วยพลาสติก ถ้วยแก้ว ถ้วยสแตนเลส แล้วแต่ต้องการและควรให้มีปริมาณเพียงพอที่จะใช้งาน

๘. โซเดียมซิลิเกต ใช้สำหรับทาบผ้า เพื่อให้สีติดทนนาน

ขั้นตอนการทำผ้าบาติกเพ้นท์สี

การทำผ้าบาติกโดยวิธีการเพ้นท์ลวดลายได้ตามต้องการ เพราะเราสามารถระบายสีได้หลายสีลงผ้าผืนเดียวกันสะดวกและรวดเร็วกว่าวิธีย้อม ช่วยให้เกิดความสวยงามแปลกตาขึ้นมี ขั้นตอนดังนี้

๑. การออกแบบลวดลาย

ก่อนปฏิบัติงานทุกครั้งควรมีการออกแบบลวดลายและกำหนดกลุ่มสีที่จะใช้ให้เหมาะสมกับชิ้นงานแล้วใช้ดินสอเขียนผ้าร่างลวดลายลงบนผ้าเตรียมไว้ (งานที่จะได้ลงมือทำในวันนี้ ทางกลุ่มจะออกแบบไว้ให้แล้ว)

๒. การเขียนลวดลาย

เป็นขั้นตอนสำคัญของการทำผ้าบาติก การเขียนเทียนที่ดีส่งผลให้ขั้นตอนการลงสีสมบูรณ์ขึ้น เทียนที่เขียนผ้าต้องซึมทะลุผ้าด้านหน้าและด้านหลังจึงจะสามารถกันสีย้อมได้ เรานำผ้าที่ร่างลวดลายไว้แล้วนั้นมาขึงบนกรอบไม้แล้วใช้เครื่องมือเขียนเทียน (จันตัง) ตักน้ำเทียนเขียนลงบนผ้าตามลวดลายนั้นจนเสร็จ (สำหรับผู้ที่มีความชำนาญก็ไม่จำเป็นต้องร่างลวดลายไว้ก่อน สามารถเขียนเทียนลงบนผ้าได้เลย)

๓. การระบายสีลงบนผ้า

ผสมสีย้อมเตรียมไว้แล้วใช้พู่กันจุ่มสีระบายลงบนผ้าอย่างระมัดระวัง อย่าให้สีซึมเลอะไปในบริเวณที่ไม่ต้องการจะทำให้เกิดข้อบกพร่องในงานได้เมื่อสีที่ระบายแห้งสนิทดีแล้วจึงทาด้วยโซเดียมซิลิเกตให้ทั่วผ้าทิ้งไว้ประมาณ ๑-๒ ชั่วโมง

๔. การต้มละลายเทียน

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำผ้าบาติก โดยนำผ้าที่ทาเคลือบด้วยโซเดียมซิลิเกตไปล้างน้ำ ขณะล้างน้ำจะมีสีส่วนเกินจำนวนหนึ่งละลายออกมากับน้ำจึงต้องหมั่นเปลี่ยนน้ำอยู่เสมอ ขี้ผ้าเบาๆ จนน้ำที่ซีกผ้าใส ให้นำอ่างใส่น้ำพอประมาณตั้งไฟให้น้ำเดือดเติมผงซักฟอกและโซดาแอสเล็กน้อย แล้วนำผ้าที่ล้างโซเดียมซิลิเกตแล้วนั้นลงต้มเพื่อละลายเทียน จนเทียนละลายออกหมด จึงนำมาซักน้ำงานผ้าสะอาดก็จะได้ผลงานผ้าบาติกเพ้นท์สีที่สวยงาม

กลุ่มจักสานเตยปาหนัน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง บรรยายโดย คุณจันทร์เพ็ญ ปูเงิน ประธานกลุ่ม

ผลิตภัณฑ์จักสานเตยปาหนัน บ่อหิน จะมีพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นชายฝั่งซึ่งเป็นดินทราย ซึ่งไม่มีที่ขึ้นออพูริมทะเล ซึ่งชาวบ้านพื้นถิ่น เรียกว่า “ต้นเตยปาหนัน” ชื่อวงศ์ (ภาษากลาง ลำเจียก , การะเกด) (ภาษามลายู ป่าเนาะ) โดยลักษณะเป็นไม้ทรงพุ่ม มีใบเป็นกาบรอบลำต้น แผ่นใบเป็นรูปใบดาบ ขอบใบสองข้างขนานกัน ปลายใบเรียวแหลมโค้งรูปแฉ้ มีหนามอยู่ที่ข้างใบและท้องใบทั้งสองด้าน ชาวบ้านนิยมนำเส้นใยจากส่วนของใบมาทำเป็นเครื่องจักสานอันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนชายฝั่ง ซึ่งนำเอาทรัพยากรในพื้นที่มาใช้ประโยชน์ อดีตมักจะทำมาทอเป็นเสื่อปูนั่งในพิธีกรรมทางศาสนา เช่น เป็นเสื่อรองละหมาด และนำมาขึ้นรูปเป็นแผ่นใส่ข้าวสาร เป็นต้น โดยมีลวดลายอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ ซึ่งมีการสืบทอดกันมายาวนาน เช่น ลายลูกแก้ว ลายดอกมะลิ ลายเจมาลีเสะ จุดเด่นของผลิตภัณฑ์คือการย้อมสีแบบไล่น้ำหนักในคอลเลกชันใหม่ๆ นำเสนอแนวคิดการย้อมสีที่สะท้อนความงดงามของทะเลตรงผ่านฝีมืองานสานเตยในรูปแบบกระเป๋าสัมัยใหม่โดดเด่นที่การนำวัสดุผ้าทอมัดเย็บผสมผสานกับงานจักสานเตยปาหนัน เพิ่มคุณประโยชน์กับความทนทานให้กับผลิตภัณฑ์มากขึ้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จะขายชิ้นห่าง ในราคาที่แพงและทางห้างจะตั้งราคาที่แพงกว่ากว่าถึง ๓ เท่า เพราะขั้นตอนการทำยากและต้องใช้เวลา

ขั้นตอนการเตรียมเส้นใยปาหนัน

- ๑.ใบเตยปาหนันสด จะมีหนามสามด้าน
- ๒.ใช้มีดบาง ทุกรีดหนามสันกลางใบ
- ๓.ลนไฟให้ใบเตยปาหนันมีความนิ่มและไล่ความชื้น
- ๔.ใช้อุปกรณ์ ยาหาค(เล็บแมว) ดึงให้เป็นเส้นตามขนาดที่ต้องการ
- ๕.ใช้ไม้หรือใบเหล็กบาง ๆ ชูดเบา ๆ ปรับสภาพเส้นให้มีความนิ่มไม่ห่อตัวแล้วมัดรวมกันเป็นก้อน
- ๖.แช่หมัก ๒ คืน จากสีเขียวเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อน
- ๗.ตากแดดให้แห้งสนิท
- ๘.เส้นใยธรรมชาติ เตยปาหนันสีขาวครีม

ปัจจุบันมีการพัฒนาขึ้นรูปเป็นงานหัตถกรรมจักสานเตยปาหนัน ได้แก่ กระเป๋าใบใหญ่ กระเป๋าใบเล็ก หมวก ก่องใส่ทิชชู

วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๗ บรรยายโดย คุณศุภวรรณ อ้นเต้ง (แม่จิ้นน์) ประธานวิสาหกิจชุมชนอาหารทะเลแปรรูปปลาเค็มแกม้งอำเภอสีเกา

ปลาเค็มแกม้ง “ปลาเค็ม” เป็นผลิตภัณฑ์ซึ่งเกิดจากภูมิปัญญาการแปรรูปสืบทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น ด้วยลักษณะของพื้นที่อำเภอสีเกา ที่มีอาณาเขตติดกับชายฝั่งทะเลอันดามัน ประชาชนบางส่วนจึงประกอบอาชีพประมง ซึ่งการออกหาปลาของชาวประมงในแต่ละครั้งจะได้ปลาจำนวนมาก โดยปลาบางส่วนจะส่งจำหน่ายไปยังแปปลาของชุมชน แล้วจะมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อไปจำหน่ายต่อ ส่วนปลาที่ราคาไม่ค่อยดีชาวบ้านจะนำมาแปรรูปเป็นปลาเค็มเพื่อยืดอายุการเก็บรักษา สำหรับไว้บริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายสร้างรายได้

ที่มาของปลาเค็มแกม้ง เกิดจากแนวคิดการใช้มุ้งหรือตาข่ายช่องขนาดเล็กมากคลุมแผงตากปลาเค็มต่อมาพัฒนาเป็นตู้ตากปลาเค็ม โดยปลาที่นำมาแปรรูปส่วนใหญ่จะใช้ปลาซีเสียด ปลาอินทรี ปลาตาโต ปลา กูเลา ปลาจวด ซึ่งรับซื้อมาจากชาวประมงในชุมชน มีน้ำหนักเฉลี่ย ๒-๑๔ กิโลกรัมต่อตัว โดยปลาเหล่านี้มีราคาค่อนข้างถูก แต่เมื่อนำมาแปรรูปจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว

ขั้นตอนการผลิต โดยเริ่มจากการเตรียมส่วนผสมในอัตราส่วนพลาสติก ๑๐ กิโลกรัมต่อเกลือละเอียด ๑ กิโลกรัม จากนั้นเริ่มล้างพลาสติกด้วยน้ำให้สะอาด ขอดเกลือออกจนหมด แล้วควักเอาไส้ถุงปลาออกไปล้างทำความสะอาดอีกครั้ง ก่อนที่จะกรีดเนื้อปลาเป็นแนวยาวตามลำตัว เพื่อให้สามารถคลุกกับเกลือได้เข้ากันดี แล้วนำไปหมักทิ้งไว้ในถังน้ำแข็งขนาดใหญ่ประมาณ ๑-๒ วัน ก่อนที่จะนำออกล้างด้วยน้ำเปล่า ๓ น้ำ แล้วนำไปตากแดดในมุ้งขนาดใหญ่ กว้าง ๒ เมตร ยาว ๔ เมตร ซึ่งสามารถจุปลาได้ ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม เพื่อป้องกันไม่ให้แมลงวันตอม ประมาณ ๑-๒ วัน แล้วแต่ความเข้มของแสงแดด สำหรับการแปรรูปปลาเค็มแกม้งที่ผ่านมาของกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐมาโดยตลอด เช่น พัฒนาชุมชน สาธารณสุข พาณิชย์ และอุตสาหกรรม โดยสำนักงานเกษตรอำเภอสีเกาได้เข้ามาส่งเสริมและแนะนำการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนในนาม “วิสาหกิจชุมชนอาหารทะเลแปรรูปปลาเค็มแกม้งอำเภอสีเกา” ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน ๙ คน โดยมีคุณศุภวรรณเป็นประธานกลุ่ม ต่อมากระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้สนับสนุนตู้พลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อช่วยให้การตากปลาเค็มมีความสะดวกยิ่งขึ้นและทำได้ทุกฤดูกาลแม้กระทั่งฤดูฝน ปลาเค็มแกม้งเป็นสินค้าโอท็อประดับ ๕ ดาว ซึ่งได้รับการตรวจสอบจากองค์การอาหารและยา (อย.) และยังเป็นแหล่งการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ผู้สนใจ เป็นจุดเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลบ่อหิน วางจำหน่ายหน้าร้านออนไลน์ และออกงานจำหน่ายสินค้าทั่วประเทศ แต่เมื่อเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ทางกลุ่มเน้นการจำหน่ายออนไลน์ จัดส่งแบบแพ็คเกจสุญญากาศ เก็บได้นาน ๑-๒ เดือน ในช่องแช่แข็ง โดยปลาเค็มตัวใหญ่ที่มีก้างติดเนื้อราคาเริ่มต้นที่กิโลกรัมละ ๒๕๐ บาท หากเป็นเนื้อล้วนกิโลกรัมละ ๓๕๐-๔๐๐ บาท หากเป็นปลาเค็มตัวเล็ก เช่น ปลาตาโต ปลาจวด เริ่มต้นกิโลกรัมละ ๑๒๐ บาท นอกจากนี้ ยังมีกุ้งแห้งกิโลกรัมละ ๑,๐๐๐ บาท กะปิกิโลกรัมละ ๑๐๐ บาท

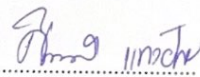
อยู่ดีมีสุข

- ควร เพราะ ได้ประโยชน์และแนวคิดในการทำงานจากต่างพื้นที่ต่างท้องถิ่น
- หัวข้อโครงการที่แนะนำ
- โครงการต่อเนื่องผ้าบาติก
- ท่านคิดว่าจะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไรบ้าง
- สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ การทำงานเป็นกลุ่ม และนำไปต่อยอดให้สมาชิกในหลายๆกลุ่ม หลายๆองค์กร

สรุป

การจัดโครงการในครั้งนี้ ได้รับการตอบรับจากคณะกรรมการศูนย์บริการฯ และผู้นำเกษตรกร ร้อยละ ๙๙ ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่มีความพอใจต่อโครงการฯ โดยแบ่งเป็น พอใจมากที่สุด ร้อยละ ๖๖ และพอใจมาก ร้อยละ ๓๓ และหลังอบรมได้มีความรู้เพิ่มขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๕๖ ซึ่งวิทยากรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดมาก อธิบายเข้าใจง่าย พร้อมทั้งให้เรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เข้าอบรมได้มีความรู้และเทคนิคต่างๆมากขึ้น และสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางศิริราณี แก้วประสม)

นักวิชาการเกษตร

ความเห็นหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์

(นายสุทธิ สุทธิพูน)

หัวหน้าสำนักปลัด

(นายเชิ่ว คำแหง)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์

(นายปรีชา ทรงทอง)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์

กิจกรรมวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๗

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าทอนาหมื่นศรี อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

กิจกรรมวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๗

บ้านสวนน้องแก้วตา เกษตรอินทรีย์ อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง

กิจกรรมวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๗

กลุ่มผ้าบาติกลายพะยูน อ่าเภอสิเกา จังหวัดตรัง

กิจกรรมวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๗

กลุ่มจักสานเตยปาหนัน อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

กิจกรรมวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗

กลุ่มปลาเค็มกางมุ้ง อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

